

Tidlig innsats i fare – utviklingen i Oslos psykiske helsetilbud

Oslo SV mener at et sterkt og tilgjengelig psykisk helsetilbud er avgjørende for å sikre trygghet, deltakelse og like muligheter i byen vår. Når stadig flere opplever psykiske belastninger, må kommunen være i stand til å møte behovene tidlig, helhetlig og med høy faglig kvalitet. Utviklingen gjennom 2025 viser imidlertid at presset på de kommunale psykiske helsetjenestene har økt, samtidig som lavterskeltilbud i praksis har blitt mindre tilgjengelige.

I løpet av 2025 har presset på kommunens psykiske helsetjenester økt betydelig, samtidig som tjenestene i praksis har blitt mindre tilgjengelige for mange. Norsk Psykologforening peker på at økonomiske innstramminger i bydelene allerede påvirker lavterskeltilbud innen psykisk helse, særlig tjenester som Oslohjelpa og Rask psykisk helsehjelp. Kapasitetsutfordringer, lengre ventetider og ujevn tilgjengelighet mellom bydeler gjør det vanskeligere å nå målet om tidlig innsats og lett tilgjengelig hjelp.

Denne utviklingen skjer samtidig som kommunen har fått et større ansvar for psykisk helse, blant annet som følge av at spesialisthelsetjenestens ansvar snevres inn. Psykologforeningen understreker at dette ansvaret ikke er fulgt opp med tilstrekkelig styrking av kommunale tjenester. Manglende stabil finansiering og langsiktig tjenesteutvikling fører til fragmenterte tilbud, der tjenester settes i gang og legges ned før de rekker å fungere etter hensikten. Krav til psykisk helsehjelp er lovfestet i kommunale helse- og omsorgstjenester. Når forebyggende lavterskeltilbud svekkes, undergraves disse rettighetene, og også lovpålagte tjenester.

Videre peker Psykologforeningen på at kutt i stor grad rammer utøvende tjenester og stillinger nær brukerne, fremfor at det tas mer helhetlige grep i organisering og styring. Dette svekker både forebyggende arbeid og oppfølging av personer med mer sammensatte behov, særlig barn og unge i risiko for utenforskap. Oslo SV deler denne bekymringen og mener at det i dag er et tydelig sprik mellom det byrådet formidler om psykisk helsetilbud i Oslo, og den faktiske situasjonen bydelene står i når de må gjennomføre kutt. Dette fører til at tilbudet ikke blir likeverdig i de ulike bydelene. Særlig vil Oslo SV løfte frem Rask psykisk helsehjelp som et av de mest treffsikre tiltakene kommunen har for tidlig innsats.

Rask psykisk helsehjelp har i tillegg et godt system for innsamling av data og måling av effekt. En tydelig satsing vil derfor gjøre det mulig å dokumentere hvor mange flere som får hjelp, hvor raskt de får den, og i hvilken grad flere kommer tilbake i arbeid, utdanning og aktivitet. Dette gir både helsegevinst for den enkelte og en betydelig samfunnsøkonomisk gevinst for kommunen. Samtidig er Rask psykisk helsehjelp det kommunale psykiske helsetiltaket med sterkest forskningsmessig dokumentasjon for effekt, noe som gjør dette til en investering der kommunen får særlig mye igjen for hver krone som brukes.

Oslo SV mener derfor at utfordringene ikke først og fremst handler om enkelttjenester, men om hvordan kommunen organiserer, prioriterer og utvikler det psykiske helsearbeidet som en integrert del av folkehelsepolitikken.

Oslo SV vil:

- **stille krav om tilstrekkelig finansiering av Rask psykisk helsehjelp i alle bydeler**, som en forutsetning for å nå målet om tidlig innsats og forebygging, og for å hindre at kutt i praksis skyves ned på lavterskeltjenestene
- **styrke kommunens samlede vurderingskompetanse innen psykisk helse**, slik at innbyggere møtes med riktig hjelp på riktig nivå, og tjenestene kan samhandle bedre internt og med spesialisthelsetjenesten
- **forankre det psykiske helsearbeidet tydeligere i folkehelsepolitikken**, med vekt på forebygging, sosial tilhørighet og tidlig innsats for barn, unge og voksne i sårbare livssituasjoner
- **arbeide for stabile og langsiktige rammer for psykiske helsetjenester i bydelene**, slik at tilbud får tid til å bygges opp, utvikles og evalueres før de endres eller avvikles
- **sikre at økt kommunalt ansvar og ansvar i bydelene følges av økte bevilgninger**
- **lytte til og aktivt involvere fagforeninger og brukerorganisasjoner** når psykiske helsetjenester endres eller kuttes, og sikre at faglige innspill vektlegges i beslutningsprosesser.
- **sikre at alle bydeler har tilstrekkelig kapasitet** i Rask psykisk helsehjelp til å holde ventetiden under 2 uker.
- **evaluere og revidere EN PSYKT BRA BY - STRATEGI FOR PSYKISK HELSE I OSLO** (Byrådssak 194/19)